

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticoꝝ Specvlvm**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

De ira, odio. & similtate refrenanda. cap.xxi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

eritremes mittatur. Qui reliquos sanctos blasphemaue-
rit, pro qualitate blasphemix, atque personæ, arbitrio iu-
dicis puniatur.

Statutum est insuper in prædicto concilio Lateranensi
ultimo, vt in foro conscientix nemo blasphemix reus,
absque grauissima penitentia seu confessoris arbitrio
iniuncta, possit absolui. Qui verò in blasphemis inqui-
rendis puniendisq; diligētes, & seueri fuerint, pro qua-
libet vice decem annorum indulgentiam consequantur,
& tertiam partem multæ pecuniariæ habeant. Quicum-
que verò blasphemantem eum verbis acriter obiurgare
teneantur, si citra periculum suum id fieri posse contin-
get, eundemq; deferre, vel notificare apud iudicem ec-
clesiasticum, seu secularem intra triduum debeant. Et vt
huius delicti notitia facilius habeatur, voluit Pius V. in
prædicta sua constitutione, vt in illo non solum per ac-
cusationem & inquisitionem, sed etiam ad simplicem &
secretam denuntiationem procedatur per quoscūque iu-
dices, alias tamen de iure competentes, tam ratione de-
licti, quam personarum, ita quod inter eos locus sit præ-
uentioni. Quod si aliqui ex calumnia aliquos denuntiasse
comperiti fuerint, eos ad pœnam talionis teneri voluit,
& mandauit. Multæ autem pecuniariæ illius decreto,
applicabuntur pro duabus partibus locis piis arbitrio or-
dinariorum, pro tertia accusatori, qui delinquentes detu-
lerit. Et in virtute sanctæ obedientiæ Principibus Chri-
stianis & terrarum Dominis mandat, vt pro diuini no-
minis reuerentia, & honore, præmissa omnia in suis Do-
minis ac terris exactissimè seruari faciant, vberriam
ab ipso Deo mercedem tam boni operis recepturi.

De ira, odio, & similitate refrenanda. CAP. XXI.

QVONIAM vitia, quibus honestatem sermonis
grauiter lædi supra demonstrauius, ex ira, odio,
similitate atque impatientia tanquam radice sua
prodeunt. De hisce igitur reprimendis, & profligandis
nunc aliquid dicemus. Quoniã Dominus noster IESVS
Christus dixit: Discite à me, quia mitis sum & humilis
corde, hinc ergo nos benignitatem, hinc māsuetudinem
discamus, & omnē malitiam abscindamus, atq; D. Ioan-
nis Chry-

*a d. ff. 9.
Blasphemis in
confessione gra-
uissima est in-
iungenda pen-
nitentia.*

b Mat. xi. cap.

in cap. 7. Ioh.
Hom. 47.

Ira fera vehemens est, et furibunda, quomodo frangenda sit.

Ira brevis demou est.

nis Chrysofomi sententiam sequentes^a, si quis insultauerit, humiliemur: si quis exasperatur, mitius; si quis mordet, & lacerat, & contumelias proferatur, nolimus commoueri, ne victi nos ipsos perdatur. Etenim ira, fera vehemens est, & furibunda. Incantam eam diuina scriptura carminibus: Terra & puluis quid superbit terra & puluis? Et impetus irae eius contra ei; & vir iratus immodestus est. Nihil turpius animo irati, nihil visu grauius. Quod si aspectus, multo magis anima, Quemadmodum enim aurum si contrectetur, aurum olet: ita & anima cum perturbata est, & multum trifecus fluctibus agitata. Sed non possum, inquit, contumelias tolerare. Quae gratia? Nam si accusaris, etiam coram compungi deberes, & gratias habere: Si falsò, deride. Dixit mendicum? Ride. Dixit pauperem? ride. Dixit degenerem vel stultum? ride. Dixit defle. Nam qui dicit fratri suo fatue, reus est gehennae ignis. Iniuria ergo affecto in mentem veniat, quod in supplicium maneat, & non modo nulla in proximo fereris, sed deplorabis vicem eius. Neque enim se laborati, neque tumido quisquam irascitur, sed his in affectu sui misericordiam, & lachrymas mouent. Iusmodi est irati animus, qui si in te profiliet tace, & fortunam ei plagam infliges. Si contumeliã contumeliam prosequeris, ignem excitabis. Sed pusilli animi argueris, si tacebimus. Imo tuam admirabimur sapientiam. Quod si contumeliosè contrà responderis, materiam ad te bis vt vera putentur, quorum argueris. Quare dicitur pauper appellatur, ridet? quoniã falsum id nouit. Ita si nos iniurias ridebimus, magnum erit argumentum quod falsò reprehendamus. A hac quousque hominum iudicia formidabimus? quousque communem Domini despiciemus & carni vacabimus? Donec enim inter contentio est, & aemulatio, & seditiones, nonne carnes estis? Fiamus igitur spirituales, & saeuissimam hanc uiam freno cohibeamus. Inter iram, & insaniam differunt, sed breuis quidem daemon est, imo, quam qui in monio vexatur grauior. Ille enim uenia dignus est, & nullus; sed supplicii innumeris sponte sua in proteritum perditionis defertur, & etiam ante futuram gehennam

nam poenas dat. Tumultu enim quodam, & astu intolera-
bili die, noctuque variis cogitationibus anxius iacta-
tur. Vt igitur & presenti supplicio, & futuro liberemur,
abiecto penitus hoc affectu, omnes mansuetudinem in-
duamus, & modestiam, vt & in hac vita, & in regno cae-
lorum tandem animis nostris requiem inueniamus.

Et idem alibi*: Ponamus, inquit, si placet, iram quoque
bestiam esse quandam: quantum igitur ab aliis erga mi-
tigandum leonem studium commodatur, tãtam tu erga
iracundiam impende curam, & effice huiusmodi cogita-
tionem mitem, atque mansuetam. Siquidem hæc fera &
vnguibus sauisissimis armatur, & dentibus, & nisi illam
solicite mansuefeceris, cuncta simul disperdet, & lacera-
bit. Nullus enim leo, nulla sic vipera viscera queunt hu-
mana laniare, vt hominis iracundia, ferreis quibusdam
vnguibus vniuersa confodiens. Neque enim solum mo-
do corpori nocet, sed ipsius etiam corripit animæ sanita-
tem, cunctas siquidem eius omnino vires decerpit, ac
deuorat, eamque ad omnia inutilem facit. Nonnulli ho-
minum vermes quosdam in interioribus corporis nu-
trientes ne respirare quidem sinuntur, vexatis profecto
adefisque visceribus: nos tamen venenatam hanc in no-
bis alentes viperam (iram dico) quæ omnia interiora ho-
minis depascitur: quid vnquã sanum aut forte possumus
cogitare? Quonam igitur modo ab hac tam noxia peste
fugiemus? Si illam vtique potionẽ bibamus, quæ omnes
intra nos vermes serpentesque mortificet. Et quodnam,
inquires, illud est poculum? Pretiosus scilicet Christi san-
guis, si cum fiducia vtique sumatur. Omnis enim hoc
remedio morbus extinguitur. Post hoc, sanctorum quo-
que scripturarum diligens, & deuotus auditus, & misc-
ricordia auditui copulata. Per hæc enim omnes mortifi-
cari ille possunt, quæ animam nostram tabefaciunt passio-
nes: & tunc verè vita, ac sanitate potiemur, qui certè ni-
hil fere nunc à mortuis discrepamus. Neque enim possi-
bile est nos verè viuere, nisi in nobis vitia omnino mor-
tiantur. Hæc necessario nos perimunt in futuro, si nos
viuere hic illa patiamur. Quinimo etiam ante illã mor-
tem hic exigunt à nobis horrenda supplicia. Siquidem
vniuersa hæc vitia, & crudelitatis plena sunt, & auidita-

G tis,

*à in i. i. Matt.
Hom. 4.*

*Ira quã sit se-
uera in homi-
nem.*

*Alia contra iram
remedia.*

*Vniuersa vitia
plena sunt crudelitate.*

tis, nosque quotidie deuorare non desinunt. Itaque dentes leonum et canum non immerito esse dixerim dentes leonum imo etiam seueriores. Nam leo quidem simul vitio expletus, semesum continuo cadauer relinquit: bestiae vitia nec satiantur aliquando, nec ab anima nostra recedunt: captumque a se hominem diabolo similes faciunt.

Prædicta vitia hominem diabolo similem faciunt. a lib. 1. cap. 3.

b Psal. 4.

Lingua tua menti subdita sit.

Qualis debet videri esse sermo. c lib. 1. offic. cap. 3. Quid præmeditandum sit locutione.

Sermo interiora hominis commendare debet.

D. verò Ambrosius in officiis suis ad clericos scribit eosque erudiens, quomodo iracundia reprimenda, aliis mitiganda sit: Habet, inquit, suas habenas sobrietas, quibus regitur & gubernatur. Sic ostium, vt claudatur vbi oportet, & obseretur diligenter ne quis in iracundiam excitet vocem suam, & contumeliam rependas contumelia. Audisti hodie lectum in psalmo: Ne irascimini & nolite peccare. Ergo etsi irascimur, quia factus nature est, non potestatis, malum sermonem non feramus de ore nostro, ne in culpam ruamus. Sed inquit vt verbis tuis, & statera, hoc est humilitas, atque modestia vt lingua tua menti subdita sit. Restringat habentibus frenos habeat suos, quibus reuocari possit ad iustitiam. Sermones proferat breues examinatos iustitiam sit grauitas in sensu, in sermone pondus, atque in re modestus. Custodiendo enim os suum, & retinendo linguam suam, nec prius loquendo quam interrogatus expendat, atque examinet verba sua, si dicendum sit ad dicendum aduersum hunc, si tempus sermonis sit habet is profecto exercet modestiam, ac mansuetudinem patientiam; vt non ex indignatione, & ira in sermone erumpat, non alicuius passionis iudicium det in verbis suis, non ardorem libidinis flammare in sermone indicet, & inesse dictis suis stimulos iracundia: postquam ne sermo, qui commendare interiora debet, vitium quod esse in moribus aperiat, & prodatur. Tunc enim maximè insidiatur aduersarius, quando videt nobis rationes aliquas generari, tunc fomites mouet, laqueum parat. Laqueus aduersarij est sermo noster. Loquitur plerumque quod excipiat inimicus, vt quasi nostro dieo nos vulneret. Quanto tolerabilius est alieno gladio quam nostro perire? Explorat ergo aduersarius nos

arma, & concutit sua tela. Si viderit moueri me, inserit
 aculeos suos, vt seminaria iurgiorum excitet. Si emisero
 verbum indecorum, laqueum suum stringit. Interdum
 mihi quasi escam proponit vindictæ possibilitatem, vt
 dum vindicare cupio, ipse me inferam laqueo, & nodum
 mihi mortis astringam. Si quis ergò hunc aduersarium
 sentit præsentem esse, tunc magis custodiam adhibere
 debet ori suo, ne det locum aduersario: sed non multi
 hunc vident. Verumetiam ille cauendus est, qui videri
 potest: quicumque irritat, quicumque incitat, quicumque
 exasperat. Quando ergo aliquis nobis conuitiatur, lace-
 sit, ad violentiam prouocat, ad iurgium vocat, tunc si-
 lentium exerceamus: tunc muti fieri non erubescamus.
 Peccator est enim, qui nos prouocat, qui iniuriam facit,
 & nos similes sui fieri desiderat. Denique si taceas, si dis-
 simules, solet dicere: Quid taces? Loquere si audes. Sed
 non audes; mutus es, elinguem te feci. Si ergò taceas plus
 rumpitur, victum se reputat, irrisum, posthabitum, atque
 illusum. Si respondeas, superiorem se factum arbitratur,
 quia parem inuenit. Si enim taceas, dicitur: Ille conui-
 tiatus est huic; contempsit eum. Si referas contumeliam,
 dicitur: Ambo conuitiati sunt. Vterque condemnatur;
 nemo absoluitur. Ergò illius est studium, vt irriteret, vt si-
 milia illi loquar; similia agam. Iusti est autè dissimulare,
 nihil loqui, tenere fructum bonæ conscientie, plus com-
 mittere bonorum iudicio, quàm criminantis insolentie,
 contentum esse grauitate morum suorum. Hoc est enim
 filere à bonis: quia bene sibi cõscijs falsis non debet mo-
 ueri, nec astimare plus ponderis in alieno esse conuicio,
 quàm in suo testimonio. Ita fit, vt etiam humilitatem
 custodiat. Si autem nolit humilior videri, talia tractat,
 & dicit ipse secum: Hic ergò me contemnat, & in con-
 spectu meo loquatur talia aduersum me, quasi non pos-
 sim ego aperire illi os meum? Cur nõ etiam ego dicam,
 in quibus eum mcestificare possim? Hic ergò mihi iniu-
 rias faciat, quasi vir non sim, quasi vindicare me non pos-
 sim? Hic me criminetur quasi ego non possim grauiora
 in eum componere? Qui talia dicit, non est mitis, atque
 humilis, nõ est sine tentatione. Tentator enim exagitat:
 ipse ei tales opiniones inserit. Plerumque adhibet homi-
 nem

a d. lib. cap. 4.

Quomodo ini-
 micus nos ad
 conuicia prouo-
 cat, & ad iram.

Iusti officium
 contra iratum.

Iniurie impa-
 tientis verba.

nem nequam spiritus, qui hæc illi dicat. Sed tu in perfixum vestigium tene. Et si seruus conuitium dicat, tacet. Et si infirmus contumeliam faciat, iustus tacet. Si pauper criminetur, iustus non respondet. Hæc sunt iusti, ut cedendo vincat. Sicuti periti iaculandi, cedentes solent vincere, & fugientes grauioribus sequentibus vulnerare. Quid enim opus est moueri cum tuus conuitia; cur non imitemur dicentem? Obrutus humiliatus sum, & filii à bonis. An hoc dixit tanto modo, non etiam fecit Dauid? Imò & fecit. Nam cum conuitiaretur Semei filius Gemini, tacebat Dauid, quamuis septus armatis non torquebat conuitium, ultionem quærebat eo vsque, ut dicente sibi Saruiæ quod vindicare in eum vellet, non permisit, ibat tanquam mutus, & humiliatus; ibat tacens, nec morabatur cum vir appellaretur sanguinis, qui erat conproprie mansuetudinis. Non ergo mouebatur conuiqui abundabat bonorum operum conscientia. Itaque qui cito iniuria mouetur, facit se dignum videri contumelia, dum vult ea indignus probari. Melior est itaque contemnit iniuriam, quam qui dolet. Qui enim contemnit, quasi non sentiat, ita despicit; qui autem dolet, sentierit, torquetur.

Caucatur itaque iracundia, aut si præcaueri non potest, cohibeatur. Mala enim illex peccati indignatio est, quæ ita animum perturbat, ut rationi non relinquat locum. Primum est igitur, si fieri potest, ut morum tranquillitatem vsu quodam affectioni proposito in naturam vertat. Deinde, quoniam ira plerumque motus infixus est moribus, ut euelli, atque euinci non queat, si præcauerit, ratione reprimatur. Aut si prius occupatus fuerit animus ab indignatione, quam consilio prospici potuerit, ne occuparetur, meditare, quomodo motum animi tui vincas, iracundiam temperes. Responde, ira si potes, cede, si non potes, quia scriptum est. Da locum iræ. Ergo si præcauerit, & præoccupauerit motum iracundia, & ascenderit in te, non relinquant locum tuum. Locus tuus patientia est, locus tuus sapientia est, locus tuus ratio est: locus tuus sedatio indignationis est, aut si te contumacia respondētis mouerit, & peruerit, imp

a Ambrosii d.
lib. cap. 5.
Dauid iniuriarum patiens.
b Psal. 38.
c 2. Reg. 16.

Vide Chrysostomum Hom. 29. 30. & 31. ad popul. Antioch.

d Ambrosii d. lib. cap. 6.

Indignatio quomodo reprimenda.

Resiste iræ si potes, si non potes, cede.
e Rom. 12.

Quis locus datus sit iræ.

impulerit ad indignationem, si non potueris mitigare mentem, reprime linguam tuam: sic enim scriptum est: ^a *Psalm. 33.* Cohibe linguam tuam à malo, & labia tua, ne loquantur dolum. Deinde: Inquire pacem, & sequere eam. Vitemus ergò aut temperemus iracundiam, ne sit eius aut in laudibus exceptio, aut in vitiis exaggeratio. Non mediocriter est mitigare iracundiam, non inferius, quàm omnino non moueri. Hoc nostrum est, naturæ illud. Non consideres quid ab aliis in te referatur: locum tuum serua; simplicitatem, & puritatem tui pectoris custodi. Noli respondere irato ad iracundiam eius, siue imprudenti ad imprudentiam eius. Irascimini vbi culpa est, cui irasci debeatis. Non potest enim fieri, vt non rerum indignitate moueamur, alioquin non virtus, sed lenitudo, & remissio iudicatur. Irascimini ergò ita, vt à culpa abstineatis: vel si irascimini nolite peccare, sed vincite ratione iracundiam, aut si irascimini, vobis irascimini, quia commoti estis, & non peccabitis. Qui enim sibi irascitur, quia citò commotus est, desinit irasci alteri. Qui autem vult iram suam iustam probare, plus inflammatur, & citò in culpam cadit. Melior est autem secundum Salomonem ^b, qui iracundiam continet, quàm qui urbem caput. Quia ira etià fortes decipit. Cauere igitur debemus, ne in perturbationes prius incidamus, quàm animos nostros ratio componat. Exanimat enim mentem plerumque, aut ira, aut dolor, aut formido mortis; & improuiso percellit ictu. Ideo prauenire pulchrum est cogitatione, quæ voluendo mentem exercent, ne repentinis excitetur commotionibus, sed iugo quodam rationis, & habenis constricta mitescat. ^c

Et D. Basilius ^d: Ne, inquit, fratres dilectissimi, malum malo curate, neu contendite inuicem calamitate mutua vincere. In rixa enim is inferior est, qui victor est: ac peccatis longè grauior discedit. Ira certamen excitat, certamen verò conuictum, conuictum verbera, verbera demum vulnera, ex quibus & mortes sæpe sequuntur. Ille male dixit, tu benedicas, verberauit, tu patere: expuit, nihil quod te estimauit; tu cogita, quomodo ex terra es, & in terram reuerteris. His namque modis atque rationibus te confirmans, longè leuiora, quàm reuera sint, euenient tibi aduersarij facta, iurgiaque. Sic enim talionem illi securius reddes.

G iij reddes.

^a *Psalm. 33.*

Quando irascendum sit.

^b *Proverb. 16.*

^c *Ambros. d. lib. cap. 1. d. ia Hom. de ira. in rixa is inferior est, qui victor est.*

Quomodo excutenda sit ira.

reddes, ostendesque quàm sis cõtumeliis inuulneris ac præclaram tibi patientia coronam comparabis, alterius insaniam occasionem philosophiæ ac tuæ feceris meritum. Quamobrem, si mihi credis, pro contumeliaque minimè curabis. Obscurum te, atque glorium vocauit, nulliusque æstimationis? terram cinerem esse dicas, nec tu melior es patre nostro Abraham, qui se eadem vocauit^a. Ignarum, pauperem, pro bilem nominauit? tu vermem te dicas, & è stercore nus ducere, verba Dauid memorans^b. His etiam Mo decus adde^c: Ille ab Aaron, & Maria verbis petra brosis, non ad Deum aduersus illos interpellauit, sed eis orauit. Quorùm tu dic mihi cupis esse discipulorum hominum, ac Deo gratiorum, an eorum, qui ritu referti sunt maligno? Quando enim verborum contumelia tentaris, illud existima: periculum de te fieri Deo per patientiam adhæreas, an per iram in aduersas partes inclines. Da tempus cogitationibus ad optime eligendi partem opportunum. Nam è duobus altero proculdubio consequeris: aut inimicum tuæ mandatis exemplo mitiorem reddes, vel certè si despectu acrius illum vindicabis. Si enim malum est ira, curulum id non euitas? Si venia dignum, cur irato succedas? Ex quo si secundus venisti ad iram, nihil te hoc iuuat. Non enim in certaminibus palastram prius prouocas, sed qui superat coronatur. Quamobrem non solum qui facinus aliquod graue prius tentauerit, sed qui te ducis ad scelus exemplum fuerit imitatus omnino reprobatur. Si enim te pauperem verè appellat, verum responequaquam debes. Si mentitur, quid ad te dicti vane sicut enim ad laudes tuas, si veritatem excedunt, esse non debes: ita nec & probra in te non verè iactata nimè dolere. Si verò stultus, & indoctus appellaberis, miniscere eorum, quæ à Iudæis iactata sunt in veram patientiam^d: Samaritanus es, & dæmonium habes. Si enim contra hæc maledicta irasceris, iam ea corrobora. Quidnam est ira stultius? Si verò quietus, & imobilis persistas, pudorem maledicenti magnum in te, cum re ipsa prudentiam, modestiamque ostenderis. Si pa seu pugillo cæsus es? expuit aliquis in faciem tuam

^a Genes. 18.

^b Psal. 21.

^c Numer. 20.

^d Ioan. 8. cap.

Nilil ira stultior.

Eadem & Dominus cit passus: Nec enim ab expuentibus, aut cedentibus faciem auertit, Calumniam pateris? Et Dominus. Tua laceratur vestis? Et à Domino quoque vestis per vim extracta. Nondum condemnatus es, nondum cruci affixus. Multa tibi toleranda, vt ad eius imitationem peruenias. Talia igitur, & horum similia tibi succurrant, mentisque tuæ impetum, ac iram cōpescant. Similes namque præparationes, & animi dispositiones morsus cordis, & impulsus facile debebunt, & animi cogitationes in tranquillum statum deducunt.

Quomodo igitur iræ incommoda fugiamus? Si eam nullo modo mentem rationemve occupare sinamus. Sed quando oportet, & vt oportet ex ratione dispensata fortitudinem, patientiam, ac constantiam ira parit: præter vero rectam rationem tractata, furor & insania efficitur. Idcirco nos Psalmus admonet^a: Ira scimini, & nolite peccare. Ipse namque Dominus in Euangelio^b, illum qui temerè fratri iratus fuerit, reum iudicij facit. Illum verò, qui tanquam pharmaco ad ea, quæ oportet ira vtiur, minime condemnat; sicut fecit Moyses^c, Phinees^d, Samuel^e, Helias^f & alij. Non autem verba solent tristitiam mouere, sed superbi aduersus eum, qui nos vituperat, & vniuscuiusque de seipso phantasia. Quodsi horum alterutrum menti tuæ exemeris, inanes quidam sonorum strepitus erunt, quæ ab aduersario dicentur. Quamobrem iram omnino sedabis, indignationemque, ne iram illam, quæ de caelo supra omnem impietatem, & iniustitiam hominum reuelabitur experiare. Si enim animo sapienti amaram indignationis radicem extirpare poteris, multa cum hoc principio perturbationum semina facile extingues. Nam & dolus, & suspicio, & infidelitas, & malignitas, & insidiæ, & audacia, & omnia his similia huius vitij germina sunt, atque appendices. Itaque, fratres amantissimi, ne obsecro tantum nobis malum inducamus animæ morbum, rationis tenebras, à Deo alienationem, obliuionem familiaritatis, principium bellorum, plenitudinem calamitatum, dæmonem pessimum nostris animis innatum, incolam quendam impudentem nostra interiora possidentem, deniq; sancti Spiritus iter ad nos impredientem. Vbi inimicitia sunt,

G liij contin-

*Meditatione
passionis Do-
mini cōpescen-
da est ira ac in-
iuria.*

*Ira incommoda
quomodo vitari
queant.*

*a Psal. 4.
b Matth. 5.*

*c Exod. 32. cap.
d Numer. 25.
e 1. Reg. 15.
f 3. Reg. 18.
Non tã alterius
verba, quam
nostra superbia
nos ad iram pro-
uocat.*

Filiis iræ.

*Egregia vta de-
scripio.*

a Ephes. 4. Coloss. 3. Tit. 2.

b in Hon. de simul. sine ira.

In ira pertinax communicare non potest.

c Psal. 129.

Arguitur nostra in precibus negligentia, & distractio.

contentiones, indignationes, sectæ nostris animis per tuos generantes tumultus, ibi spiritus mansuetudinis haud requiescit. Quamobrem B. Pauli ^a monitis obtemperantes omnem à nobis indignationem, ac clamorem cum omni malitia abijciamus, ac inuicem boni ac misericordes existamus, expectantes beatam spem mansuetis omnibus promissam.

Rursum Chrysostomus ^b: Ut fornicantem, blasphemantemque impossibile est sacra mensa participare, ita quoque qui inimicitias fouet, atque in ira pertinax non potest frui sancta communiione. Quomodo poteris Deum tibi mansuetum fieri, cum tu conferuo tuorum seruis, & inexorabilis? Esto, contumelia te afficiat, nonne tu sæpe Deo contumelias facis? Cogitauerit Deus aduersus se commissa diligenter exquirene ad vnum quidem diem viueremus. Peccata, inquit, si obseruaueris Domine, Domine quis sustinebit? Non omittam alia omnia peccata, quæ sola cuiuscumque conscientia cognita habet, & ubi præter Deum nullum reformat, si de confessis istis, & apertis rationem poscatur, quam veniam quæso sperare possemus, nisi cum nostrarum negligentiam, & inertiam expendere quod coram apud eum in præsentia consistentes, ipsi que inuocantes, ne tantum quidam pudoris, & reuerentiam exhibemus, quantum serui dominis suis, aut miles ducibus. Cum amico enim colloquens, cum attentione loquaris; cum Deo autem de peccatis tuis agens, & conuersionem postulans, & veniam orans subinde torpescis, genibusque humi positus, sæpe per forum, sæpe per animam tuam diuagari sinis, ore tuo interim temeritate niterque garriente; Idque non semel, aut bis, sed frequenter nobis accidit; quod si vel illud solum ponderare velis, an veniam, putas, obtinebimus? an purgationem aliquid adornare poterimus? Mihi certè impossibile videtur. Quid si iam conuitia, quibus quotidie alij alios incedimus, in medium produxerit, iudiciaque improba, quibus proximum cõdemnamus, idque nulla alia de causa quam quod criminosi, & morosi sumus; quid poterimus quæso pro defensione nostri recitare? Quod si intuetur ratio nostrorum conuitorum, quum qui fratri suo

dixerit fatue, reus erit gehennae ignis, num vel os de-
ducere, vel hircere licebit, aut parum, aut magnum re-
spondere? Tot peccata, tanta supplicia, tantum pudoris
eludere licet, per condonationem offensae, nihil enim est
huic virtuti aequale. Quos non potuerunt Moy ses, & Sa-
muel eripere ab ira Dei, huius praeccepti obseruatio eripe-
re potuit, ac proinde illis, quibus ista dixit, assidue praec-
cepit, inquit b: Remittite malefacta vnusquisque fra-
tri suo: ne sitis memores offensarum in cordibus vestris.
De malefactis proximi ne cogitaueris. Non dixit solum
remitte, sed vel in mente habeas, ne cogites, omittit
vniuersam iram; hircus tolle. Dum vindictam adornas, pri-
mum te ipsum tormēto afficis, veluti si carnificem iram
tibi apposuisses, dilanians tua ipsius viscera. Quid enim
miserius homine perpetuo irato? Quemadmodum fu-
riosi nunquam fruuntur tranquillitate, ita qui simultate
gerit, & inimicum habet, nūquam fruatur vlla pace, per-
petuo astuans, tempestatemque cogitationum indies
aggrauat. Verba factaque secum reputat, ipsius quoque
nomini infestus, qui iniuriam dedit. Si audiat illum no-
minari, efferatur continuo magno cum animi cruciatu,
& ad solum illius conspectum trepidat, & horret, tan-
quam si vltima patiatur. Quod si quid illius, vel vestem,
vel domum videat, omnium istorum intuitu torquetur;
ac quemadmodum dilectorum, & charorum hominum
vestes, vultus, calceamenta, domus mox vt visa fuerit,
excitare nos, & commouere solent: Ita quoque inimi-
corum seruus, amicus, domus, angiportus in cōspectum
datus, aut quodcumque illius monumētum praefert, ani-
mos ardit, atque alias super alias, vt quodeūque visum
fuerit, plagas incutit. Quorsum opus est istiusmodi ani-
mi obliuione, tantis tormentis, ac tali supplicio? Quod si
nec gehēna immineret odio laborantibus, saltē ob ipsius
odij cruciatum peccata proximorum condonāda essent.

a Matth. 5.

*Virtus, & ef-
ficacia condona-
tionis offensae.*

b Mat. 5. 6. 13.
Mar. 11. Luc. 6.

*Homine perpe-
tuo irato nihil
miserius.*

*Ob ipsius odij
cruciatum pec-
cata proximorum
sunt condonan-
da.*

De excusationibus iram remittere nolentibus.

CAP. XXII.

NE mihi alleges iniuriarum acceptarum moles; nō
enim illud in te facit pertinaciā irarum, sed quod
parum memor es tuorum delictorum, neque ge-
hennam

*Causa simul-
tatis quae sit.*

G v hennam